

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра психології і педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Л.Л. Станіславова

21 серпня 2020 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Проективна психодіагностика

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Сургунд Наталія Анатоліївна
Профайл викладача	http://psy.khnu.km.ua/surgund-nataliya-anatoliyivna/
E-mail викладача(ів)	Surgund1@ukr.net
Контактний телефон	+380682137495
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=846
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: понеділок, 5-та пара, аудиторія 3-320а; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
В	Д	2	4	4	120	45	15	30	-	-	75	-	-	+	-

Анотація дисципліни

Проективна психодіагностика сприяє формуванню у студентів теоретичних знань та практичних вмінь і навичок професійної роботи психолога в усіх сферах практичної діяльності в умовах: дошкільних закладів, навчальних закладів середньої, професійно-технічної та вищої освіти усіх рівнів, різноманітних установ, організацій, підприємств тощо як державної, так і недержавної форм в усіх сферах та галузях діяльності. Знання, розуміння та впровадження принципів, методів, форм організації процесу психодіагностики людини дозволить студентам у майбутній професійній діяльності встановлювати ефективну взаємодію з людьми різних вікових категорій, ефективно проводити психодіагностичні дослідження за допомогою проективних методик.

При викладанні дисципліни використовуються традиційні та сучасні технології, зокрема: лекції (з використанням мультимедійних технологій навчання, методів проблемних ситуацій, зворотного зв'язку); лабораторні заняття (з використанням методів демонстрування, практичних психодіагностичних ситуацій), самостійна робота (презентація, мультимедійне ілюстрування навчального матеріалу).

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування особистості фахівця, здатного вирішувати професійні психодіагностичні завдання засобами проективної психодіагностики в усіх сферах практичної діяльності в умовах: дошкільного виховання, навчальних закладів середньої, професійно-технічної та вищої освіти усіх рівнів, різноманітних установ, організацій, підприємств тощо як державної, так і недержавної форм в усіх сферах та галузях діяльності.

Завдання дисципліни. Формування загальних та спеціальних компетентностей щодо вміння вчитися та оволодівати сучасними знаннями, практичними уміннями та навичками, зокрема і в сфері проективної

психодіагностики; застосування набутих знань у практичних ситуаціях роботи психолога-психодіагноста; навичок самостійної роботи; володіння психодіагностичним інструментарієм; вміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері психодіагностичної практики.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: досконало *володіти* науковою термінологією та основними поняттями в сфері проєктивної психодіагностики; *аналізувати та пояснювати* психічні явища, що діагностуються, *ідентифікувати* психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; *обґрунтовувати* власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; *формулювати* мету, завдання дослідження, *володіти навичками* збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; бути здатним *розв'язувати* складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері проєктивної психодіагностичної практики, що передбачають комплексне застосування основних психологічних методів. Студент повинен *уміти*: самостійно *обирати* та *критично опрацювати*, *запити*; *застосовувати* надійний та валідний психодіагностичний інструментарій дослідження; *самостійно планувати*, *організувати та здійснювати* психодіагностичне дослідження за допомогою проєктивних методик; *рефлексувати та критично оцінювати* достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, *формулювати* аргументовані висновки; змістовно *інтерпретувати* отримані результати; *дотримуватись* норм професійної етики психодіагноста.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Поняття про «Проекцію» у психодіагностиці. Історія проєктивного методу. Етичний кодекс.	Практичне відпрацювання ситуацій роботи психолога з урахуванням вимог Етичного Кодексу психолога.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до УО.	5	[1, 2, 4, 5, 6, 14].
2		Практичне відпрацювання ситуацій роботи психолога з урахуванням вимог Етичного Кодексу психолога.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до УО	5	[1, 2, 4, 5, 6, 14].
3	Малюнкові тести «Малюнок сім'ї» та «Малюнок сім'ї тварин»	Практичне відпрацювання прийомів і методів психодіагностики за допомогою малюнквого тесту «Малюнок сім'ї»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та підготовка до письмового опитвання (ПО).	5	[3, 6, 11]
4		Практичне відпрацювання прийомів і методів психодіагностики за допомогою малюнквого тесту «малюнок сім'ї тварин»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та підготовка до ПО.	5	[3, 6, 11]
5	Малюнквий тест «Будинок, дерево, людина» (БДЛ)	Застосування прийомів і методів діагностики особистості за допомогою малюнквого тесту БДЛ	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та тестового контролю матеріалу (ТК).	5	[2, 3, 4, 6, 7]
6		Продовження відпрацювання прийомів і методів психодіагностики за допомогою малюнквого тесту ДДЛ	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та тестового	5	[2, 3, 4, 6, 7]

1	2	3	4	5	6
			контролю матеріалу (ТК).		
7	Малюнкові тести «Людина під дощем», «Кактус»	Застосування прийомів і методів психодіагностики особистості за допомогою малюнквого тесту «Людина під дощем»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання підготовка до ЛР та контролю матеріалу (ПО).	5	[3, 5, 8; 15]
8		Застосування прийомів і методів психодіагностики особистості за допомогою малюнквого тесту «Кактус»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання підготовка до ЛР та контролю матеріалу (ПО).	5	[3, 5, 8; 15]
9	Тест діагностики фрустраційних реакцій С. Розенцвейга	Практичне відпрацювання прийомів і методів діагностики фрустраційних реакцій особистості за допомогою тесту С. Розенцвейга.	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та тестовому контролю матеріалу (ТК).	5	[1, 2, 5, 6, 34]
10		Продовження практичного відпрацювання прийомів і методів діагностики фрустраційних реакцій особистості за допомогою тесту С. Розенцвейга.	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та тестовому контролю матеріалу (ТК).	5	[1, 2, 5, 6, 34]
11	Діагностика особистості за допомогою проєктивного тесту Вагнера «Тест Руки»	Практичне відпрацювання прийомів і методів діагностики за допомогою проєктивного тесту Вагнера «Тест Руки»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та контролю матеріалу (УО).	5	[1, 2, 5, 6, 12]
12		Продовження практичного відпрацювання прийомів і методів діагностики за допомогою проєктивного тесту Вагнера «Тест Руки»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та контролю матеріалу (УО).	5	[1, 2, 5, 6, 12]
13	Психодіагностика за допомогою проєктивної методики Леопольда і Соні Беллак «САТ»	Застосування в психодіагностичній діяльності психолога проєктивної методики Леопольда і Соні Беллак «САТ»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та тестовому контролю матеріалу (ТК).	5	[1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 13]
14		Застосування в психодіагностичній діяльності психолога проєктивної методики Леопольда і Соні Беллак «САТ»	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та контролю матеріалу (ПО)..	5	[1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 13]

1	2	3	4	5	6
15	Тест Люшера Експрес-діагностика за допомогою проєктивної методики «Тест Деллінгер».	Застосування в психодіагностичній діяльності психолога проєктивної методики тест Люшера. Застосування в психодіагностичній діяльності психолога проєктивної методики «Тест Деллінгер».	Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ЛР та тестовому контролю матеріалу (ТК).	5	[1, 2,13,14]

Примітка: * Лекції проводяться 1лекція (дві години) на 2 тижня, лабораторні роботи – по дві години щотижня;

ТК – тестовий контроль.; ЛР – лабораторна робота; ПО – письмове опитування; УО – усне опитування

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>). Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Для практичних занять встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється усним опитуванням і тестуванням. Виконання самостійної роботи завершується підготовкою презентації і педагогічного кросворду у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна робота	Семестровий контроль	
Захист ЛР (УО)		Захист ЛР Письмове опитування (ПО)		Ззахист ЛР Тестовий контроль (ТК)	Оцінка виконання ЛР Залік	
ЛР1	ЛР6	ЛР2	ЛР4	ЛР3, ЛР5, ЛР7-8-9		ЛР1-ЛР9
ВК:	0,2	0,2		0,2	0,4	За рейтингом

Умовні позначення: ЛР – лабораторна робота; ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Лабораторне заняття (усне або письмове опитування)

Оцінювання знань студентів під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
--------------------------------	-----------------------

Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Тестовий контроль

Тематичний тест для кожного студента складається з п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 5. Тестування проводиться на кожному занятті і на нього відводиться 10 хвилин (для закритої форми тестів – по дві хвилини на кожне завдання). На наступному занятті оголошуються результати тестування.

Відповідність кількості балів за тестове завдання оцінці за інституційною шкалою

Сума балів за тестові завдання	0-2	3	4	5
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Загальна характеристика проєктивних методів психодіагностики. Поняття проєкції в психодіагностиці.
2. Проєктивний метод та історія проєктивних методик.
3. Малюнок методика «Малюнок сім'ї»: процедура проведення, основні діагностичні критерії аналізу малюнку.
4. Малюнок методика «Малюнок сім'ї тварин»: процедура проведення, основні діагностичні критерії аналізу малюнку.
5. Малюнок методика «Дім, дерево, людина». Процедура проведення та основні діагностичні критерії аналізу малюнку категорії ДІМ.
6. Малюнок методика «Дім, дерево, людина». Процедура проведення та основні діагностичні критерії аналізу малюнку категорії ДЕРЕВО.
7. Малюнок методика «Дім, дерево, людина». Процедура проведення та основні діагностичні критерії аналізу малюнку категорії ЛЮДИНА.
8. Малюнок методика «Людина під дощем»: процедура проведення, основні діагностичні критерії аналізу малюнку.
9. Малюнок методика «Кактус»: процедура проведення, основні діагностичні критерії аналізу малюнку.
10. Основне призначення, конструктивні особливості проєктивної методики «Тест Розенцвейга». Інструкція проведення та основні діагностичні критерії.
11. Приклад відповідей варіанту тесту Розенцвейга. Провести обрахунки, визначити діагностичні показники та їх проаналізувати.
12. Показники визначення напряду фрустраційної реакції досліджуваного. Пояснити значення кожного: М, І, Е.
13. Основне призначення, конструктивні особливості проєктивної методики «САТ» Інструкція проведення та основні діагностичні критерії.
14. Діагностичні категорії аналізу результатів проєктивної методики «САТ». Пояснити кожний показник.
15. Пояснити діагностичне значення кожної картинки проєктивної методики «САТ». Навести приклади діагностично значущих відповідей за кожною картинкою.
16. Загальний огляд перших проєктивних методик: ТАТ (Тематичної Апперцепції Тест) та тест Роршаха.
17. Основне призначення, конструктивні особливості проєктивної методики «Тест Руки». Інструкція проведення та основні діагностичні критерії.
18. Розрахункові показники при аналізі результатів за методикою «Тест Руки».
19. Основне призначення, конструктивні особливості проєктивної методики «Тест Люшера». Інструкція проведення та основні діагностичні критерії.
20. Розрахункові показники коефіцієнта вегетативного балансу при аналізі результатів за методикою «Тест Люшера».
21. Розрахункові показники рівня тривожності та значення компенсації та її динаміки при аналізі результатів за методикою «Тест Люшера».
22. Розрахункові показники рівня працездатності та її динаміки при аналізі результатів за методикою «Тест Люшера».
23. Основні діагностичні критерії і показники методики «Тест Люшера». Аналіз позиції та її значення.
24. Символічне значення кольорів, змістовне наповнення значення позиції, на якій знаходиться колір в тесті Люшера.
25. Основні діагностичні критерії і показники методики «Тест Делінгер».
26. Історія створення і основна характеристика проєктивної малюнкової методики «Малюнок сім'ї».
27. Історія створення і основна характеристика проєктивної малюнкової методики «Малюнок сім'ї тварин».
28. Історія створення і основна характеристика проєктивної малюнкової методики «Дім, Дерево, Людина».
29. Історія створення і основна характеристика проєктивної малюнкової методики «Людина під дощем».
30. Історія створення і основна характеристика проєктивної малюнкової методики «Кактус».
31. Історія створення і основна характеристика проєктивної методики «Тест Люшера».
32. Історія створення і основна характеристика проєктивної методики «Тест Розенцвейга».
33. Історія створення і основна характеристика проєктивної методики «Тест Руки».
34. Історія створення і основна характеристика проєктивної методики «Тест Делінгер».

Рекомендована література

Основна література

1. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. / І. М. Галян. – 2-ге вид., стереотип. – Київ : Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Корольчук М. С. Психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / М. С. Корольчук, В. І. Осюдло ; за заг. ред. М. С. Корольчука. – Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 400 с.
3. Моргун В. Ф. Основи психологічної діагностики: навч. посіб [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Ф. Моргун, І. Г. Тітов. – 3-тє видання. – Київ : Видав. дім «Слово», 2013. – 464 с.

4. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики : навч.-метод. посіб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2009. – 442 с.
5. Общая психодиагностика / Бодалев А. А., Столин В. В. и др. – СПб. : Речь, 2006. – 440 с.
6. Психологическая диагностика : учеб. пособ. / под ред. К. М. Гуревича. – М. : РАО, 2007. – 304 с.
7. Сургунд Н. А. Психодіагностика : методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Психологія» / Н. А. Сургунд. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – 163 с.

Додаткова література

8. Корольчук М. С. Теорія і практика професійного психологічного відбору : навч. посіб для студ. вищ. навч.закл. / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – Київ : Ніка-Центр, 2010. – 536 с.
9. Корольчук М. С. Психодіагностика : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / М. С. Корольчук, В. І. Осьодло ; за заг. ред. М. С. Корольчука. – Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2014. – 400 с.
10. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – Київ : Перун, 2009. – 464 с.
11. Методи психодіагностики в системі професійної консультації безробітних : метод. посіб. / упорядник В. В. Синявський. – Київ, 2011. – 192 с.
12. Практическая психодиагностика: методики и тесты : учеб. пособ. / под. ред. Д. Я. Райгородского. – Самара : Издательский Дом «Бахрах-М», 2013. – 672 с.
13. Скребец В. А. Психологическая диагностика / В. А. Скребец. – 2-е изд. – К. : МАУП, 2011. – 152 с.
14. Собчик Л. Н. Введение в психологию индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. – М. : Ин-тут прикладной психологии, 2008. – 512 с.